

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความสูญเปล่าทางการศึกษา อันเกิดจากนักศึกษาส่วนหนึ่งได้ออกจากมหาวิทยาลัยก่อนสำเร็จการศึกษา นับเป็นสิ่งที่ควรได้มีการศึกษาเพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขและหาวิธีป้องกันอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพราะการลงทุนที่รัฐเป็นผู้จ่ายในการผลิตบัณฑิตอยู่ในอัตราสูงมาก จากการศึกษาค่าใช้จ่ายต่อหัวนิสิต/นักศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ พบว่ามีค่าใช้จ่ายระหว่าง 11,246 บาท ถึง 91,603 บาทต่อปี¹ กอปรกับจำนวนนักศึกษาที่ออกกลางคันในแต่ละรุ่นมีจำนวนไม่น้อย คืออยู่ในระหว่างร้อยละ 2-40² โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วน of มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นักศึกษาที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรี ประสบผลสำเร็จในการศึกษาประมาณร้อยละ 80 นั่นคือมีนักศึกษาที่ออกกลางคันถึงร้อยละ 20 และจากการศึกษายังพบว่านักศึกษาร้อยละ 84 ที่ต้องออกจากมหาวิทยาลัยก่อนสำเร็จการศึกษานักศึกษาที่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่เกิน 2 ปี ซึ่งร้อยละ 51 ออกขณะศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1³

โดยที่การศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อาจมีลักษณะ เฉพาะที่ก่อให้เกิดความสับสนในสิ่งแวดล้อมที่แปลกและใหม่สำหรับนักศึกษา นับเป็นช่วงเวลาให้นักศึกษาต้องปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เพื่อสู่จุดมุ่งหมายที่สำคัญคือสำเร็จการศึกษาให้ได้ นักศึกษาที่มาใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์นี้มาจากพื้นฐานและภูมิหลังที่แตกต่างกัน ไม่เพียงแต่ความเป็นอยู่ และฐานะทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่รวมถึงความแตกต่างทางด้านพื้นฐานทางสังคม และวัฒนธรรมระหว่างภูมิภาคอีกด้วย

- 1 ทบวงมหาวิทยาลัย, ค่าใช้จ่ายต่อหัวนิสิต/นักศึกษา ในส่วนที่เป็นงบดำเนินการ บังบประมาณ 2528, รายงานการศึกษา
- 2 ทบวงมหาวิทยาลัย, ผลิตภาพการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยในสังกัดทบวง รุ่นปี การศึกษา 2514-2519, รายงานการวิจัย
- 3 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ผลิตภาพการผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รุ่นปีการศึกษา 2510-2521, รายงานการวิจัย

ดังนั้นในเบื้องต้นน่าจะได้นำข้อมูลประวัติส่วนตัวของนักศึกษามาศึกษาเพื่อวิเคราะห์หาความแตกต่าง และความเหมือนกันของภูมิหลังต่าง ๆ อันประกอบด้วย เพศ ภูมิลำเนา สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพของบิดา รายได้ของบิดา วิธีการศึกษาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย วิธีการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย คณะที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย กับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา และสถานภาพของนักศึกษา แม้ว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว เช่นนักศึกษาที่สอบคัดเลือกโดยวิธีรับตรง มีผลการเรียนดีกว่านักศึกษาที่สอบคัดเลือกโดยทบวงมหาวิทยาลัย หรือ นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์มีอัตราการตกออกมากกว่าคณะอื่น ๆ หรือ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์มีอัตราการออกกลางคันมากกว่าคณะอื่น ๆ หรือ นักศึกษาหญิงมีผลการเรียนดีกว่านักศึกษาชาย เป็นต้น แต่สิ่งเหล่านี้เป็นข้อสรุปที่พบจากการศึกษาที่ผ่านมาจึงน่าจะ ได้ศึกษาว่าในปัจจุบัน ข้อสรุปเหล่านี้ยังเป็นจริงหรือไม่

ผู้วิจัยจึงได้นำ ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาที่ออกกลางคัน ระหว่าง 2 ปีแรกของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นักศึกษาออกกลางคันมากกว่าปีอื่น มาศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการหาองค์ประกอบที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา อันเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยลดความสูญเสียไปทางการศึกษา และ เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือและสนับสนุนให้คณะ/ภาควิชาของมหาวิทยาลัยสามารถผลิตบัณฑิตได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภูมิหลังของนักศึกษาที่ออกกลางคัน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ภูมิหลังของนักศึกษาที่ออกกลางคันกับสาเหตุการออกกลางคัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของนักศึกษากับสถานภาพของนักศึกษา

คำจำกัดความ

ภูมิหลังของนักศึกษา หมายถึงข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา ในที่นี้ประกอบด้วย เพศ ภูมิลำเนา สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพของบิดา รายได้ของบิดา วิธีการสำเร็จ ชั้นมัธยมปลาย วิธีการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย และคณะที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย

ภูมิลำเนา หมายถึงภาคที่อยู่ของนักศึกษา (ภาคที่นักศึกษายู่นานที่สุด)

สถานภาพของนักศึกษา หมายถึงสถานภาพทางการศึกษาของนักศึกษาในรุ่นเดียวกัน ซึ่งแบ่งเป็น 2 สถานภาพ คือ นักศึกษาที่ออกกลางคันระหว่างปีที่ 1-2 กับนักศึกษาที่ศึกษาต่อในปีที่ 3 นับจากปีที่เริ่มเข้าศึกษา

นักศึกษาที่ศึกษาต่อในปีที่ 3 หมายถึงนักศึกษาที่มาลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ของปีที่ 3 นับจากปีที่เริ่มเข้าศึกษา

นักศึกษที่ออกกลางคัน หมายถึงนักศึกษาที่ออกจากมหาวิทยาลัยระหว่างการศึกษา ในปีที่ 1 และ 2 เนื่องจาก การตกออก การลาออก พ้นสภาพ หรืออื่น ๆ

นักศึกษที่ตกออก หมายถึง นักศึกษาที่ได้ดัชนีสะสมต่ำกว่า 1.00 ในภาคการศึกษาแรกที่เริ่มเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย หรือได้ดัชนีสะสมต่ำกว่า 1.70 หลังจากอยู่ในภาวะรอพินิจครั้งที่ 1 หรือได้ดัชนีสะสมต่ำกว่า 1.90 หลังจากอยู่ในภาวะรอพินิจครั้งที่ 2 หรือได้ดัชนีสะสมต่ำกว่า 2.00 หลังจากอยู่ในภาวะรอพินิจครั้งที่ 3

นักศึกษาพ้นสภาพ หมายถึงนักศึกษาที่มีได้ลงทะเบียนเรียนและขาดหายไปเกิน 30 วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา โดยมีได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาหรือขอลาออก

นักศึกษาลาออก หมายถึงนักศึกษที่ได้อื่นตัวร้องขอลาออกจากสถานภาพนักศึกษา